मुखभूषण न० मुखं भूषयति भूष-ल्यु । १ताम्बूले । २मुख-मण्डने च ।

मुखमण्डनक पु० मुखस्य मण्डनमिव स्वार्थे कन् । १तिलकवृक्षे राजनि० । ६त० । स्वार्थे क । २मुखभूषणे न० । मण्डयति-ल्यु स्वार्थे क ६त० । ३मुखभूषके त्रि० ।

मुखमोद पु० मुखं मोदयति मुद-णिच्-अण् उप०स० । शोभाञ्जने राजनि० ।

मुखर त्रि० मुखं मुखव्यापारं कथनं राति दत्ते करोतीति यावत् रा-क । १अप्रियवादिनि अमरः । २अर्थवादिनि च "मुखरस्तव कन्यते" इति हितोपदेशः । ३वाके प्र स्त्री०स्त्रियां ङीष् । ४शङ्खे पु०राजनि० । [माने

मुखरित त्रि०मुखर इवाचरितः । मुखर+क्विप्-क्त । शब्दाय-

मुखरोग पु० वक्त्राङ्गस्य मुखस्य रोगः । वक्त्राङ्गमुखस्य रोगभेदे तन्निदानादि यथा

"ओष्ठौ च दन्तमूलानि दन्ता जिह्वा च तालु च । गलो गलादि सकलं वक्त्राङ्गं मुखमुच्यते" । अथ मुखरोगाणां संख्यामाह "खुरटाबोष्ठबोर्दन्तमूले तु दश षट् तथा । दन्तेष्वष्टौ रसज्ञायां षष्ठ खुर्नव तालुनि । कण्ठे चतुर्दश प्रोक्तास्तथैव सर्वसराः स्मृताः । एवं सप्तत्रिंशदामयाः सर्वे समासतिर्मता बुधैः" मुखरोगाणां निदानान्याह "अनूपपिशितक्षीरदधिमाषादिसेवनात् । मुखमध्ये गदान् कुर्युः कुला दोषाः कफोत्तराः" भावप्र० ।

मुखलाङ्गल पुंस्त्री० मुखं लाङ्गलमिव भूमिविदारकं यस्य । शूकरे जटा० स्त्रियां ङीष् ।

मुखवल्लभ पु० ६त० । १दाडिमवृक्षे शब्दमा० तत्फलस्य मुखप्रियत्वात् तस्य तथात्वम् । २मुखप्रिये त्रि० ।

मुखवाचिका स्त्री मुखं वाचयति व्यञ्जीकरोति सेवनात् वच-णिच्-ण्वुल् । अम्बष्ठायाम् राजनि० ।

मुखवास पु० मुखं वासयति सुरभीकरोति वासि-अण् उप०स० । १गन्धद्रव्ये राजनि० । २कर्पूरादौ च ।

मुखवासन पु० मुखं वासयति वासि ल्यु । १मुखसौरभकारके गन्धे । २तद्वति त्रि० अमरः ।

मुखविष्ठा स्त्री मुखं विष्ठेव दुर्गन्धं यस्याः । तैलपादिकायां हेमच० तन्मुखस्पर्शमात्रे हि द्रव्यान्तरे दुर्गन्धो भवति ।

मुखव्यादान न० वि+आ+दा-ल्युट् ६त० । मुखप्रसारणे ।

मुखशोधन न० मुखं शोधयति शुध-णिच्-ल्यु । १त्वचे (दारचिनि) राजनि० । २कट्वरमे पु० हेमच० । [राजनि० ।

मुखशोधिन् पु० मुखं शोधयति शुध-णिच्-णिनि । जम्बीरे

मुखस्राव पु० स्रवति स्रु-अ ५त० । लालास्रावे मुखसन्दिजले राजनि० ।

मुखाग्नि पु० मुखमेवाग्नितुल्यं शापदानेन दाहकत्वात् यस्य । १विप्रे कर्म० बहुव्री० मुखजे २दावानले च शब्दमा० ।

मुखास्त्र पु० मुखमेवास्त्रं यस्य । कर्कटे त्रिका० । [च ।

मुख्य त्रि० मुखे आदौ भवः यत् । १प्रथमकल्पे अमरः २श्रेष्ठे

मुग्ध त्रि० मुह-क्त । १मूढे । मोहयति अन्तर्भूतण्यर्थे मुह-कर्त्तरि क्त । २सुन्दरे विश्वः । ३नाविकाभेदे स्त्री ना० ङीप् ३प०

मुच दम्भे भ्वा० आत्म० सक० सेट् । मोचते अमोचिष्ट इदित्वात् नुम् तत्रार्थे । मुञ्चते ।

मुच त्यागे चुरा० उ० सक० सेट् । मोचयति ते अमूमुचत् त अमोचीत् ।

मुच त्यागे तु० रुधादि० उभ० सक० अनिट् । मुञ्चति-ते मुमुचत् अमुचत् । कर्मकर्त्तरि अकर्मकः "मुच्यते सर्वपापेभ्यः" इति पुराणम् ।

मुचकुन्द पु० मुच-कु मुचः कुन्द इव । १स्वनामख्याते पुष्पवृक्षे भावप्र० माञ्जातृष्टपुष्पे २रूपभेदे च ।

मुज ध्वनौ अक० मार्ज्जने सक० वा चुरा० पक्षे भ्वा० पर० सेट् । मोजयति ते मोजति अमूमुजत् त अमोजीत् । इदित्वमार्थे । मुञ्जयति ते मुञ्जति अमुमुञ्जत् त अमुञ्जीत् ।

मुञ्ज पु० मुजि-अच् । (मुज) रज्जुसाधने तृणभेदे राजनि० । "मुञ्जद्वयन्तु मधुरं मुखरं शिशिरं तथा । दाहतृष्णाविषपित्तमूत्रकृच्छ्रशिरोगजित् । दोषत्रयहरं वृष्यं मेहनाशकमुच्यते" भावप्र० । [हेमच० ।

मुञ्जकेशिन् पु० मुञ्जइव केशः अस्यास्ति इनि । विष्णौ

मुञ्जर न० मुजि-अरन् । शालूके शब्दमा० । [मुण्डयते ।

मुट मर्दने भ्वा० पर० सक० सेट् इदित् । मुण्टति अमुण्टीत् ।

मुट छोदे वा चु० उभ० पक्षे भ्वा० पर० सक० सेट् । मोटयति ते मोटति अमूमुटत् त अमोटीत् ।

मुठ छोदने आक्षेपे च तु० कु० पर० सक० सेट् । मुटति अमुटीत् मुमोट । [अमुण्ठिष्ट ।

मुठ पलावने भ्वा० आ० अक० सेट् इदित् । मुण्ठते

मुड केशादिखण्डे मर्दने च भ्वा० पर० सक० सेट् इदित् । मुण्डति अमुण्डीत् । [खिण्ड ।

मुड मज्जने भ्वा० आ० अक० सेट् इदित् । मुण्डते अमुण्ड

मुण प्रतिज्ञाने तु० पर० सक० सेट् । मुणति अमोणीत् ।

मुण्ड न० मुडि-कर्मणि मक् । १मस्तके अमरः । २मोचे ३मुण्डायसे च राजनि० ४दैत्यभेदे, ५राक्षसभेदे पु० मेदि० ।